

HRVATSKI glasnik

Godina XX, broj 12

25. ožujka 2010.

cijena 100 Ft

Predsjednik Republike Hrvatske Ivo Josipović 16. ožujka boravio je u službenom posjetu Republici Mađarskoj

Koji nam je bliže srcu?

Nedavno je obilježen Međunarodni dan materinskoga jezika, no među Hrvatima malo tko ga je obilježavao, možda zato što je prošlo tek 11 godina otkako ga je UNESCO proglasio tim danom, 21. veljače. Srećom, petripska Hrvatska manjinska samouprava sjetila se toga i u vrlo opuštenom ozračju razgovaralo se o problemima očuvanja hrvatskoga jezika, ali, nažalost, na mađarskome jeziku. Zapitala sam od nazočnih, od kojih 80% zna hrvatski jezik, zašto razgovaraju mađarski? Odgovor je bio: Jer ima i takvih koji ne razumiju, a i lakše im je. Netko bi se začudio, kako to da je lakše govoriti na tzv. tuđem jeziku nego na svome materinskom. Kako je došlo do toga? Razloga ima mnogo. Možda su Hrvati bili presnošljivi prema drugim narodima ili su bili komotni, jer im je lakše bilo prijeći na jezik koji se svugdje rabio? Ili su ga zatajili jer su im se drugi rugali, ismišljali ih?

Nije uvijek bilo tako. Govorili su stariji ljudi, kada bi se neki Mađar oženio u hrvatsko selo, morao je naučiti hrvatski, i tada nisu trpjeli tuđinca, no tada su naselja, naravno, bila gotovo 100% hrvatska. Postavljam pitanje, možemo li izgubiti svoj materinski jezik? Ili ako ga već izgubimo, on nam više nije ni materinski jezik? Što znači materinski jezik? Onaj jezik koji smo prvi put čuli od svoje majke? Je li onom djetetu kojem su oba roditelja Hrvati, znaju i hrvatski, ali njihovo dijete ne govori hrvatski jezik, tom je djetetu materinski jezik hrvatski? Što ćemo s obiteljima u kojima su roditelji različite nacionalnosti? Može li netko imati dva materinska jezika? Što ako tko u dvojezičnoj obitelji podjednako usvoji jezik i od jednog i od drugog roditelja? Što će on reći?

Stručnjaci kažu da se u malog djeteta od rođenja u mozgu oblikuje shema određenog jezika (fonetičke specifičnosti – izgovor, gramatičko ustrojstvo i dr.). Ako je dijete zdravo i nema teškoća u razvoju, može si podjednako dobro stvoriti dvije odvojene sheme dvaju različitih jezika, odnosno istodobno ovladavati tim jezicima. Jedino treba paziti da od samoga rođenja do 5–6. godine života svaki član djetetove obitelji i uže zajednice treba komunicirati s djetetom isključivo na jednom jeziku. Postavljam pitanje, možemo li se pozivati na miješane brakove glede asimilacije?

Mi Hrvati koji živimo u Mađarskoj i koji dobro govorimo hrvatski, većinom podjednako znamo dva jezika, i mađarski i hrvatski, ipak ne kažemo da nam je materinski jezik i jedan i drugi. Koji nam je bliže srcu, to sami trebamo znati, pa ćemo ga nazvati svojim materinskim i sve ćemo učiniti da ga ne izgubimo, jer ako nešto volimo, onda se za to i borimo. Ta jezik nije samo sredstvo komunikacije, jezik su misli, osjećaji, potrebe, dio osobnosti svakog čovjeka. Svoj materinski jezik zaboraviti znači izgubiti se i iskorijeniti od svoga naroda, jer je jezik najsigurnija identifikacija nacije.

Bernadeta Blažetin

„Glasnikov tjedan“

Predsjednik Sólyom rekao je kako bi bilo iznimno „svrsishodno da hrvatska manjina dobije mogućnost zastupljenosti u Mađarskom parlamentu“ – prenosi hrvatski tisak matične domovine nakon susreta Josipović–Sólyom u Budimpešti. Mađarski tisak pak donosi kako je mađarski predsjednik istaknuo da je pravni položaj manjina u obadvije zemlje na zadovoljavajući način uređen. Je li tako misle i Hrvati u Mađarskoj?

Po izjavama njihovih političkih predstavnika i onih koji imaju priliku sudjelovati političkim susretima, mogli bismo iščitavajući predsjednika Republike Hrvatske Ivu Josipovića nakon njegova susreta s njima, kazati: pa i jesu. Jer „Sudeći po iznesenim problemima, to su zaista, uglavnom bih rekao, problemi tehničke i financijske prirode“, kazuje u intervjuu za Hrvatski glasnik Ivo Josipović.

Zastupnici Hrvatske državne samouprave najradije bi donosili odluke i glasovali o onome što i nije u njihovoj izravnoj nadležnosti, nego je u sferi pamfleta i želja, da ne kažemo, demagogije. Očito je to bilo u raspravi, odnosno prvom čitanju plana strategijskog razvoja Hrvata u Mađarskoj što ga je, po HDS-ovoj narudžbi, sastavio Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj, točnije Ernest Barić i Stjepan Blažetin. Političko tijelo Hrvata u Mađarskoj odgodilo je

odluku, nakon neuspješnoga glasovanja, o elementima spomenutoga strateškog plana i formiranju takozvane radne skupine, za budućnost. Osnovna točka spoticaja prilikom glasovanja bila je u činjenici tko će sastaviti imenik i blagosloviti imena suradnika radne skupine. U više navrata u svom istupu sastavljači okvirnog teksta o mogućem strategijskom razvoju Hrvata u Mađarskoj obratili su se Skupštini HDS-a naglašavajući političku odgovornost Skupštine, zastupnika koji sjede u njoj i predstavljaju ne samo svoje mjesto ili regiju nego sveukupnost Hrvata u Mađarskoj. Meni je pomalo smiješno kada se u istupima traži oslikavanje trenutnoga stanja Hrvata u Mađarskoj (pa valjda zastupnici znaju koliko škola i kakvih škola značajnih za Hrvate u Mađarskoj ima), kada se brkaju ustanove u vlasništvu HDS-a s drugima nad kojima HDS nema nikakav utjecaj (pa valjda zastupnici znaju da se kupilo, a prodalo se nije), kada se ne zna kako ispravno definirati odnos prema civilnoj sferi Hrvata u Mađarskoj. Kako je naglasio jedan od sastavljača, strategija je globalan način postizanja cilja ili program razvoja. Bitna je riječ cilj. Kako i kamo idemo i čemu težimo i što moramo činiti da bismo bili na tom putu što uspješniji, naravno, u očuvanju identiteta Hrvata u Mađarskoj.

Branka Pavić Blažetin

Natječaj za objavljivanje rukopisa na hrvatskom jeziku

Hrvatska državna samouprava raspisuje natječaj za objavljivanje (neobjavljenih) rukopisa na hrvatskom jeziku. Natječaj se raspisuje za knjigu poezije, proze, drame, publicistike te monografije znanstvenih radova vezanih za jezik, književnost, kulturu, povijest, etnologiju, politički i društveni život Hrvata u Mađarskoj. HDS podmiruje dio troškova tiskanja odabranih rukopisa, honorara recenzenata i lektora, a s autorima se sklapa ugovor o međusobnim pravima i obvezama. Kako bi se postigla nepristranost i objektivnost, rukopise za objavljivanje preporučit će za dano područje mjerodavni stručnjaci. Ove godine HDS za objavljivanje radova izdvaja 2 milijuna forinti.

Rukopisi se šalju pod šifrom, spremljeni na disketi ili CD-romu, uz ispis u tri primjerka.

Šifra mora biti čitko ispisana na vanjskoj strani omotnice u kojoj se rukopis šalje. Uz rukopis se prilaže i zapečaćena omotnica (kuverta), na čijoj vanjskoj strani mora biti ispisana šifra, a u omotnici priloženi autorovo ime i prezime, adresa i broj telefona.

Pravo sudjelovanja imaju autori čije je prebivalište na području Republike Mađarske. Rukopisi se šalju na adresu Ureda Hrvatske državne samouprave: 1089 Budapest, Bíró Lajos u. 24. Natječaj je otvoren do 15. svibnja 2010. godine.

preporučuju. Uvijek se da ste mi priča
vratiti takve stvari, jer mi se samo da vam
ne smeta da ga ište hrvatske uvećavaju
bavljemo, što ćemo to i radimo čini. Može
mi postojati samo čisto da se razgovor
Ba -
naposljku i što čak čini. Pa čak i Raca i Sveti
utak i Bodan ba da ne mogu uistinu
emo mi mi jedni i drugi i razgovor da
vamo ono malo uistinu što ga još
vamo.
Jedino što mi boli, da je privlačio malo
aludnog svijeta. A djeca dugo i neću, izuzev
jedne male koja je uvijek protiv kada se
čezar i pred utak za postojanje, kada ona
kroju još ne dobije samo znak koja, na čela
unlo.
Boli! Kuda su nestale one vremena,
kada mi više bače volite uočiti na
član misli. Zbogom - ići na veliku misli, pošto
je tako još uvijek uočiti i o svim budućim
uistinu čitavim uistinu uistinu čitavim
književna. Možemo čak i, ali: pa mi to
ne pomaže. Ipak trebamo istrajati, i
kroju se držati toge što je više, a
koje je toliko čisto putu gdje bi
otak.
I ovih par riječi kojima se želimo
zahvaliti pateru Jovanu, imaju namjen da
prouče glas o duhu u ono doba i u
kojima se još postojanje sa hrvatskim

Aktualno

Ivo Josipović sastao se s predstavnicima hrvatske zajednice u Mađarskoj

Predsjednik Republike Hrvatske Ivo Josipović 16. ožujka boravio je u službenom posjetu Mađarskoj. U sklopu posjeta Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Budimpešti dogovorilo je sastanak predsjednika s predstavnicima hrvatske zajednice u Mađarskoj. Bio je to ujedno i prvi službeni posjet Ive Josipovića, predsjednika Republike Hrvatske, Republici Mađarskoj. Predsjednik Sólyom u razgovoru s Josipovićem iznio je inicijativu o trilateralnom susretu Hrvatske, Mađarske i Srbije.

Nakon Bruxellesa, Ljubljane i Beča, posjet Budimpešti bilo je četvrto vanjskopolitičko odredište novoga hrvatskog predsjednika Ive Josipovića koji je u Budimpeštu stigao na poziv Lászla Sólyoma, predsjednika Republike Mađarske. Sólyom je potvrdio potporu Mađarske ulasku Hrvatske u EU koja planira tijekom ratifikacije dovršiti do 2012. godine, Josipović je naglasio kako treba provesti reforme pravosuđa i javne uprave te zaoštriti borbu protiv korupcije i organiziranoga kriminala.

Kazao je kako se sa svojim mađarskim kolegom usuglasio o zalaganju za maksimalnu zaštitu manjinskih prava. Razgovaralo se i o gospodarskoj suradnji koja je iznimno važna, a Josipović je izrazio nadu kako će i nova mađarska vlada nastaviti sjajnu suradnju s Hrvatskom. Govoreći o nacionalnim manjinama, predsjednik Sólyom reče kako bi bilo iznimno svrsishodno da hrvatska manjina dobije mogućnost zastupljenosti u Mađarskom parlamentu. Istoga dana predsjednik Ivo Josipović sastao se s predsjednikom Mađarskog parlamenta Béloom Katonom, mađarskim premijerom Gordonom Bajnaiem te s predsjednikom Stranke mladih demokrata (FIDESZ) Viktorom Orbánom. Iako je riječ o državi s kojom Hrvatska ima odlične odnose, Josipović vidi prostor za poboljšanja, a istodobno želi sebe predstaviti i kao predsjednika koji se misli aktivno baviti situacijom u regiji procjenjujući da je stabilno okruženje dodatan plus za što skoriji ulazak Hrvatske u EU, zaključuju analitičari. Predsjednik László Sólyom predsjedniku Josipoviću iznio je inicijativu o organizaciji trilateralnog susreta Mađarske, Hrvatske i Srbije, koju je Josipović prihvatio. Josipović je naglasio kako su suradnja i sigurnost u regiji, te dobrosusjedski odnosi jedan od glavnih ciljeva koje Hrvatska želi ostvariti u vanjskoj politici, te je izrazio zadovoljstvo činjenicom da Zagreb i Budimpešta dijele zajednički pristup regionalnoj politici.

Pitanja nacionalnih manjina

Josipović i Sólyom rekoše da su osim o prikličivanju Hrvatske EU i o bilateralnim odnosima razgovarali i o gospodarstvu te pitanju nacionalnih manjina. Što se tiče nacionalnih manjina o kojima su, kako je rekao Sólyom, detaljno razgovarali, stanje je u obje zemlje sređeno i manjine se mogu ko-ristiti mogućnostima koje su im na raspolaganju.

Josipović je izrazio zadovoljstvo činjenicom dijeljenja zajedničkih stajališta o zaštiti nacionalnih manjina te naglasio da su se dogovorili poduprijeti osnivanje đakčkog doma u Osijeku i kazališta u Pečuhu.

Josipović se susreo s predstavnicima Hrvata u Mađarskoj

Josipović se u zgradi Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti sreo s predstavnicima Hrvata u Mađarskoj. Po pozivu Veleposlanstva Republike Hrvatske u Mađarskoj susretu su nazočili: Mišo Hepp, predsjednik HDS-a, Ernest Barić, ravnatelj Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, Dinko Šokčević, voditelj Instituta za slavistiku Sveučilišta u Pečuhu, Slaven Vidaković, ravnatelj Hrvatskog kazališta u Pečuhu, Martin Ispanović, predsjednik Zemaljskog odbora SHM-a, Gabor Győrvári, ravnatelj Hrvatske škole Miroslava Krleže, Anica Petreš Németh, ravnateljica Hrvatske škole u Budimpešti, Joso Šibalin, ravnatelj Hrvatske škole u Santovu, te Marin Skenderović, voditelj predstavništva Hrvatske turističke zajednice u Budimpešti, a jednako tako i Rozalija Molnar, stogodišnjica Hrvatica koja živi u Budimpešti, i njezina kći Magda Molnar. S njima se hrvatski predsjednik u nazočnosti veleposlanika Republike Hrvatske u Budimpešti Ivana Bandića zadržao u po-

lusatnim razgovorima iza zatvorenih vrata, a potom je imao desetominutni susret s predstavnicima hrvatskih medija u Mađarskoj.

Za Hrvatski glasnik Mišo Hepp, predsjednik HDS-a

Nakon sastanka teme razgovora i dojmove za Hrvatski glasnik sazeo je predsjednik HDS-a Mišo Hepp: „Znamo koje su predsjedničke ovlasti i kako sve ono što je rečeno predsjedniku Josipoviću ne ovisi samo o njemu ni o nama. Nadamo se kako će on naše brige i nastojanja prenijeti Vladi Republike Hrvatske te kako ćemo uz njezinu pomoć riješiti neke goruće probleme u životu hrvatske zajednice u Mađarskoj. Mi smo naglasili kako još uvijek nije riješeno pitanje parlamentarnog zastupstva manjina u Mađarskoj, tako ni nas Hrvata, da nije riješen problem financiranja izgradnje santovačke škole, proširenja i izgradnje Hrvatskog kazališta te dovršetka radova na kompleksu Hrvatske škole Miroslava Krleže u Pečuhu. Razgovaralo se i o bunjevačkom pitanju, ali smatramo kako je HDS to uspio prebroditi koristeći se svim zakonskim sredstvima. Predsjednik je obećao pomoć našim nastojanjima. U ime HDS-a najavili smo se u posjet u svibnju kada ćemo mu uručiti i poziv za pokroviteljstvo nad ovogodišnjim državnim Danom Hrvata u Mađarskoj.”

Branka Pavić Blažetin

BAJA – U vrtiću u Kinizsievoy ulici na bajskom Dolnjaku, koji djeluje u okviru Općeprosvjetnoga središta i športske škole «Šugavica» (nekada OPS «Ferenc Rákóczi»), a u kojem se u tri skupine (mala, srednja, velika) odvija odgojno-obrazovni rad na hrvatskom jeziku, u petak, 26. ožujka, priređuje se tradicionalni Narodnosni dan uz prigodni kulturni program. Kako nas je obavijestila odgojiteljica Danica Pejin, program počinje u 9 sati.

SANTOVO – Prema već dugogodišnjoj tradiciji, župna zajednica u Santovu i ove godine organizirala je trodnevnu duhovnu pripravu za Uskrs, koja je održana od 16. do 18. ožujka, posebno za hrvatsku i mađarsku zajednicu. Sva tri dana održana su misna slavlja, prigodna propovijed, a bilo je prilike i za ispovijed vjernika. Na poziv Santovačke župe odnosno hrvatske vjerske zajednice, mise, duhovnu pripravu i ispovijed za hrvatsku zajednicu predvodio je velečasni Illés Csúzdí, župnik iz baranjskog Olasa, koji je u Baranjsku biskupiju došao iz Subotičke biskupije. Kako se očekivalo, na duhovnu pripravu, unatoč poslendanskom terminu, hrvatski su se vjernici odazvali u vrlo lijepom broju.

SUMARTON, ŠENKOVEC – Izaslanstvo Glazbene udruge Šenkovec, s vodstvom dopredsjednika Zlatka Novaka, posjetili su načelnika Lajoša Vlašića i predsjednika KUD-a Jožu Đurica u Sumartonu radi uspostavljanja kontakata između kulturnih udruga, a kasnije i mjesta. Predstavnici pomorskog naselja rado su primili poticaj šenkovečke udruge, koja se bavi ponajvećma tamburaškom glazbom i pjevanjem. Predstavnici sela Sumartona uskoro će posjetiti međimursko naselje kako bi konkretizirali mogućnosti suradnje.

PUSTARA – U uredu samouprave 18. ožujka sastali su se predstavnici kulturnih udruga, predsjednici manjinskih samouprava te hrvatskih odgojno-obrazovnih ustanova kako bi započeli organiziranje Hrvatskoga državnog dana, koji će se ove godine prirediti u Pomurju. Složili su se da će središnja priredba biti u Keresturu, naime do tada se očekuje izgradnja športske dvorane i obnova doma kulture. Pomurski Hrvati žele zadržati uobičajeni redoslijed programa: skupština HDS-a u uredu samouprave u prijedpovnim satima, misa na hrvatskom jeziku u mjesnoj crkvi gdje bi sudjelovali zborovi hrvatskih sela, a kulturni program i izložba planiraju se u domu kulture. Predviđa se postavljanje štandova sa živom izložbom amaterskih umjetnika. Izabrani su odgovorni za razne zadatke, u većim je crtama dogovoreno iz kojih će mjesta sudjelovati kulturne skupine, no za izradu scenarija zamolit će stručnjaka.

Izvanredna skupština Hrvatske državne samouprave u Mišljenju

Rasprava o strategijskome planu hrvatske zajednice u Mađarskoj

Sukladno Odredbama Pravilnika o organizaciji i radu Hrvatske državne samouprave, u subotu, 20. ožujka ove godine, na dan održavanja III. hrvatskoga državnog malonogometnog kupa u baranjskome Mišljenju, održana je izvanredna sjednica Skupštine, koja je upriličena u mjesnomu Športskom središtu s početkom u 11 sati. Nakon dosadašnjih jalovih pokušaja da se izradi i raspravlja o njemu, na dnevnom se redu našao prijedlog Strateškoga plana hrvatske zajednice u Mađarskoj.

Pošto je pozdravio okupljene i utvrdio da postoji potreban kvorum, budući da se od 39 članova Skupštine odazvalo 26, a opravdano je odsutno 13 članova, predsjednik Mišo Hepp uz ostalo je naglasio kako je izvanredna sjednica sazvana na temu rasprave o strateškome planu hrvatske zajednice u Mađarskoj, ali je međuvremeno dnevni red proširen s dvije točke. S jedne strane raspravom o natječaju za izgradnju novog vrtića i učeničkog doma Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma u Santovu po kojem se pitanju mora pod hitno donijeti «sudbonosna» odluka, a s druge raspravom o natječaju za objavljivanje neobjavljenih rukopisa na hrvatskom jeziku. Kako uz ostalo reče predsjednik Hepp, sjednica je sazvana u Mišljenju, na dan održavanja državnoga hrvatskog malonogometnog kupa, što je u skladu s praksom da se sjednice održavaju po svim hrvatskim regijama, da se što bolje upoznamo.

Budući da drugog prijedloga nije bilo, predloženi dnevni red jednoglasno je prihvaćen, nakon čega je otvorena rasprava o strateškome planu hrvatske zajednice u Mađarskoj, o nacrtu koji je na zamolbu Skupštine izradio Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj, čiji su potpisnici Ernest Barić i Stjepan Blažetin.

Predsjednik Hepp uvodno je naglasio kako su pristigla ukupno tri pismena mišljenja i prijedloga, a ukratko je iznio da se prema raspravi Savjetodavnog tijela predlaže dopuna Strategijskoga plana hrvatske zajednice u Mađarskoj ovim temama: opis stanja i položaja Hrvata u Mađarskoj u uvodnome dijelu, opširnije o visokoškolskim ustanovama, problemima hrvatskoga školstva, mogućnostima i rješenjima, ostvarenjem parlamentarnog zastupstva, o pravima nacionalnih i etničkih manjina iz 1993. godine, izradom mogućnosti suradnje s Hrvatskom, pitanjem hrvatskog bogoslužja u hrvatskim naseljima i osiguranjem dostupnosti hrvatskih televizijskih kanala u svim regijama. Pri tome je zahvalio sastavljačima Ernestu Bariću i Stjepanu Blažetinu koji su, kako reče, konzultirali široki krug ljudi i ustanova iz javnog života.

Najprije su riječ dobili sastavljači nacrtu strategije hrvatske zajednice u Mađarskoj, koji su i usmeno još jednom istaknuli značenje i potrebu strateškoga plana hrvatske zajednice. Ernest Barić apelirao je na zastupnike da to pitanje uzmu ozbiljno, svjesni političke odgovornosti Hrvatske državne samouprave, krovnog političkog tijela Hrvata u Mađarskoj, za što je naveo i nekoliko konkretnih primjera iz svakodnevnog života koji

nalažu da se djeluje po strateškome planu. S druge strane Stjepan Blažetin ukazao je na to što znači strategija jer, prema njegovim riječima, ako se piše strategija, to nije konkretna stvar, nego ona treba apstrahirati na temelju konkretnosti. Ona mora biti plan o tome što treba izvršiti da se postigne željeni cilj, te kako i kada ga postići, pri čemu treba planirati, ali za to je potrebno apstrahirati. Osim toga istaknuo je i veću brigu za civilno društvo, kao na temelje društveno-kulturnog života hrvatske zajednice.

Nekolicina članova Skupštine, koji su načelno poduprli pismeni prijedlog o sustavnom, strateškom razmišljanju hrvatske zajednice, dodatno je iznijela svoja mišljenja odnosno viđenja u svezi s potrebom i ciljevima strateškoga plana. S jedne strane upitavši se što bi trebao značiti strateški plan, što se očekuje od njega, i kako ga ostvariti, a s druge strane ukazavši na potrebu za raščlambom postojećega stanja koje mora biti polazištem za razmišljanje kako dalje. Osim toga bilo je i mišljenja da je bilo strategije i dosada, od kojih je izdvojeno zauzimanje za izgradnju kulturne autonomije, koja je na uspješnom putu, a rezultat je šest ustanova čiji je osnivač ili održavatelj Hrvatska državna samouprava. Prema drugome mišljenju, od svih HDS-ovih ustanova jedino je Hrvatski glasnik izradio svoju strategiju, stavio jasno na papir što smatra kratkoročnim i dugoročnim planovima, ali o tome se nikada nije raspravljalo.

Premda je podržan pismeni prijedlog Strateškoga plana hrvatske zajednice o kojem se, kako je više puta naglašeno, raspravljalo u prvom čitanju, uzevši u obzir sve rečeno i predloženo u raspravi, izostala je konkretna odluka. Budući da od dva djelomično različita prijedloga o sastavljanju odbora ili radne skupine, koja bi dopunila i konkretizirala nacrt strateškoga plana hrvatske zajednice, nijedan nije dobio potrebnu većinu, zaključeno je da se, ako smo već zakasnili, ne odlučuje brzopleto, nego da se konačna odlu-

ka odgodi i da se o njemu raspravlja i dalje na idućim sjednicama.

Druga točka, rasprava o natječaju DAOP za izgradnju novog vrtića i učeničkog doma Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma u Santovu, stavljena je izvanredno na dnevni red zbog obvezujućih vremenskih rokova, i odluke o izdavanju dodatnih sredstava za nastavak projekta. Da sve ono na čemu se radilo u protekle tri godine, a za što je izdvojeno približno 25–30 milijuna, ne bi palo u vodu, iziskivala je sudbonosnu odluku o nastavku projekta. U nadi da će doći do nastavka i uspješnog ostvarenja projekta izgradnje učeničkog doma u Santovu, Skupština je jednoglasno donijela odluku da se unatoč delikatnoj situaciji podrži nastavak projekta, da se za prerađivanje projekta iz proračuna HDS-a izdvoji dodatnih pet milijuna forinti, ali da se istodobno počnu i pregovori o produljenju naznačenog roka kako bi se „spasila” postojeća sredstva. Uz to su potrebna i jamstva dviju vlada, hrvatske i mađarske, kako će sufinancirati preostala sredstva koja nedostaju za ostvarenje projekta. U sljedećem razdoblju predstoji dakle prerađivanje projektnih planova, nadalje raspisivanje natječaja za javnu nabavu.

U okviru trećega dnevnog reda, Skupština je donijela jednoglasnu odluku o raspisivanju natječaja za objavljivanje neobjavljenih rukopisa na hrvatskom jeziku. Prema prijašnjoj odluci Skupština je za tu svrhu u svom proračunu za 2010. godinu osigurala dva milijuna forinta, a o natječajima, prema stručnoj ocjeni Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj, odlučivat će Skupština.

Na kraju sjednice, primivši na sebe odgovornost zbog greške u organizaciji III. hrvatskog državnog malonogometnog kupa održanog istovremeno u Mišljenju, predsjednik Odbora za mladež i šport Skupštine HDS-a Geza Völgyi podnio je usmenu ostavku na dužnost predsjednika i na članstvo u Odboru.

- hg -

Natjecanje za učenike 6. i 7. razreda osnovne škole

Hrvati i crkva, Hrvati i vjera – u Mađarskoj

Zbirka crkvene umjetnosti Hrvata u Mađarskoj poziva hrvatsku djecu 6. i 7. razreda osnovne škole na natjecanje o crkvi i vjeri Hrvata u Mađarskoj.

Natjecati se može tročlana skupina (grupa) s mentorom učiteljem/učiteljicom.

Prijavite se može poštom ili e-mailom najkasnije do 9. travnja 2010!

Adresa: ili Magyarországi Horvátok Keresztény Gyűjteménye 9734 Peresznye, Hunyadi u. 19.

U prijavi neka stoji:

1. ime skupine
2. ime i adresa škole
3. ime članova i mentora
4. ime župe o kojoj će skupina sastaviti materijal

Rok prijave: 9. travnja 2010.

Prvo kolo

a) Napišite povijest svoje (ili obližnje) župe. Koristite se stručnom literaturom i arhivskom građom.

b) Posebno napišite životopise svećenika svoje hrvatske ili djelomično hrvatske župe. Kada govorimo o župi, mislimo na dugotrajno, a ne na današnje stanje, ako su se povijesne župe ujedinile u veću župu. Životopis svećenika, redovnika i redovnica koji su rođeni u vašem naselju.

c) Budite suradnici sakralne zbirke u Prisiki! Dokumentirajte predmete za sakralnu zbirku Hrvata u Mađarskoj!

Imate li u župnom uredu (farskom domu) ili gdje u selu takve predmete koji se vežu uz javnu pobožnost?

Imate li doma ili imaju li vaši rođaci takve predmete koji su se upotrebljavali kod privatne, osobne pobožnosti?

Opišite nam te predmete. Još je bolje ako to možete i fotografirati. Dodajte ime i adresu vlasnika da ga možemo potražiti i pitati može li dobiti ova zbirka od tih predmeta, ako su vrijedni za zbirku.

Samo dužina teksta (za točku a) i b) te broj predmeta (za c) ne odlučuje kvalitetu rada.

Rok prvog kola: 7. lipnja 2010.

Sakupljeni materijal pošaljite na adresu: Magyarországi Horvátok Keresztény Gyűjteménye 9734 Peresznye, Hunyadi u. 19.

Drugo kolo

Najbolje skupine 23. rujna ugostit ćemo u Zbirci crkvene umjetnosti Hrvata u Mađarskoj (u Prisiki). Oni će tamo u sklopu zanimljivog, veselog i šarolikog programa upoznati sakralnu zbirku Hrvata u Mađarskoj.

Pokrovitelj natjecanje je Hrvatska državna samouprava.

Prisika, 8. ožujka 2010.

Šandor Horvat
muzeolog prisicke zbirke

PEČUH – Hrvatsko kazalište Pečuh 13. travnja gostuje u Dubrovniku s predstavom S. Mrožeka Emigranti, i to u Kazalištu Marina Držića. Gostovanje je dogovoreno u sklopu posjeta Pečuhu, ovogodišnjem Europskom gradu kulture, pročelnice Upravnog odjela za kulturu grada Dubrovnika Ana Hilje Čagalj i susretom s Katjom Bakijom, konzulicom za kulturu, znanost i obrazovanje u generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Pečuhu, i Slavenom Vidakovićem, ravnateljem Hrvatskog kazališta u Pečuhu. Gostovanje je dio programa buduće kulturne suradnje Dubrovnika i Pečuha, te se i očekuje uzvratno gostovanje Kazališta Marina Držića u Pečuhu.

KUKINJ – Hrvatska manjinska samouprava sela Kukinja i KUD „Ladislava Matuška” u mjesnom domu kulture 5. travnja slave desetu obljetnicu osnutka folklornoga društva. Samostalna večer na drugi dan Uskrsa počinje u 18 sati, a gosti večeri su Djevojačka skupina folklornoga društva „Dubrava” iz Semelja.

LUKOVIŠĆE – Dana 4. travnja priredit će se tradicionalni bal mjesnoga vrtića na koji organizatori očekuju sve zainteresirane u mjesni dom kulture. Karte se mogu kupiti u vrtiću ili na licu mjesta, a organizatori očekuju i poklone za tomبولu. Naime prihod bala dobrotvornog je karaktera.

BAJA – Potkraj prošle godine u Bačkoj je s naslovom Boje koje blijede objelodanjen Zbornik predavanja VII. međunarodne narodopisne konferencije za istraživanje manjina između Dunava i Tise, održane u ljeto 2008. godine u Baji. Riječ je o konferenciji koja se priređuje od 1991. godine radi istraživanja i otimanja zaboravu, te populariziranju narodnosnih običaja ove regije. Suizdavači su spomenutog etnografskog izdanja, koje je uredio János Barth, Udruga muzeja i Narodnosna zaklada Bačko-kiškunske županije. Na 176 stranica u knjizi su objavljene 22 studije odnosno predavanja na mađarskom jeziku, među njima i tri zanimljiva izlaganja na hrvatske teme: studije etnografa Istvána Sillinga, rodnom iz vojvodanske Kupusine – Ponjavka, kao dio narodne nošnje bačvanskih Šokaca (Ponyavka, a bácskai sokác nők templomi térdeplője), Zoltána Fehéra – Moltiva Bačinaca pred zoru i gledanje u Sunce (A bátyaiak hajnal elé imádkozása és napbánczés) te dr. Miše Mandića – Čavoljski Bunjevci u crkvi (A csávolyi bunyevácok a templomban).

HRVATSKI ŽIDAN – Igrokazačko društvo Petrovoga Sela srdačno vas poziva na predstavu „Plavi miš” Carla Laufsa i Curta Kraatzu u židanski dom kulture 27. marčija, u subotu, s početkom od 19 uri.

Umjesto brze ceste biciklistička staza med Plajgorom i Kloštrom

Lani u ovu dob je bilo veliko natezanje oko brze ceste S31, ka bi bila peljala po jednoj varijanti plana iz Austrije prik Plajgora, s nepreglednim kvarom za prirodu, a domaćini bi mogli zbogomdati miru i tišini u vlašćem kraju. No stanovnici najmanjega gradišćanskoga sela, na čelu s liktarom Vincijem Hergovićem, zajedno sa susjednimi Kloštarcima, na svi mogućim forumi su sprogovorili protiv ovoga načina poduzetja brze ceste S31. Minulo je jedno ljeto, zemaljski savjetnik za cestogradnju Helmut Bieler jur lani ujesen je izjavio da neće biti pogodjeni pri sazidanju ove ceste ni Plajgor ni Kloštar, a da cesta vjerojatno bude išla po najnovijoj inicijativi prik Kisega. Koncem prošloga miseca u Šopronu se je znova raspravljalo o prelazi ovoga puta med Austrijom i Ugarskom. – *Sad smo jur 90% gvišni da ta put neće ići kod Plajgora* – komentirao je Vince Hergović zadovoljno posljedice odbijanja ovoga puta i nastavio: – *Nismo mogli drugo učiniti nek suprotstaviti se tom planu, ali bi rekao da još moramo malo dalje protestirati jer točnoga prelaza još uvijek nema. Imadu nove plane u kom bi nova varijanta krenula od našega sela zapadno, prema Materštofu i Ratištofu. Ujesen je došla vist iz Austrije da će se ovo ljeto na protuliće začeti cestogradnju, potom smo još dva termine čuli za spomenuta djela, a sada nam je rečeno da je investicija predviđena samo dođučće ljeto. Ja mislim da oni iz prik čekađu još na rezultate državnih i lokalnih izborov u Ugarskoj, pak će zatim još jednoč krenuti u borbu, no stalan sam u toj izjavi da ako ja budem ponovo izabran za načelnika Plajgora, ovde neće biti autoceste.* Sudeći po Hergovićevi riči, škuri oblaki nad Plajgorom su za jedno vrime dalje otplovili ali još – kako se kaže – ima bijelih flekov, to zlamenuje da Plajgorci i ubuduće morat će pažljivim okom sprohadjati pregovore u svezi s brzom cestom S31. Prvak sela tu pažnju argumentira i tim da je čuo takove glase da

Vince Hergović, načelnik Plajgora, vik je glasno branio interese vlašćega rodnoga sela

ako po izbori nastaje druga osoba peljač ovoga naselja, s njim će se sigurno moći pogoditi. – *Morem mirno izjaviti da kad su pred četirmi ljeti mene zamolili u Plajgoru da se ganem za načelnika, u mojem programu je bila prva točka da nećemo dopustiti izgradnju autoceste. I onda sam rekao i sad tvrdim, naše selo nije za prodaju. Ako izbori uspješno projdu, onda će se sve umiriti, a to znaju naši ljudi. Dok sam ja načelnik, ja pustiti neću! Što naliže mojega programa, moram istaknuti da još nisam sve završio ča sam si željio. Sad kad smo odrinuli autocestu, moremo modificirati naš seoski plan, oko čega je bilo puno pravnih pitanj. Dobra je vist da lani u novembru smo potpisali ugovor za naš novi projekt, kupili smo jedan dio zemlje što nam je falilo za izgradnju biciklističke staze med Plajgorom i Kloštrom* – je rekao Vince Hergović, ki je uza to obećao da koncem junija na plajgorsku veliku svetačnost iz susjedstva na novoj cesti čekaju dolazak prijateljev, biciklistov i pišakov. – *Tiho*

Plajgorci će i dalje imati svoj mir i tišinu

Intervju s hrvatskim predsjednikom Ivom Josipovićem

„U prvom redu jasno je da je hrvatski identitet nešto što je na neki način nedjeljivo. Naravno, netko može biti Bunjevac. Ali mnogi su mi rekli: Ja sam Bunjevac, ali sam i Hrvat. Mislim da taj hrvatski identitet mora ostati neupitan, i pripadnost manjini je pripadnost hrvatskoj manjini. Mislim da je to, zapravo, jasno i političkim vlastima u Mađarskoj.“

Razgovarala: *Branka Pavić Blažetin*

Što obilježava u ovom trenutku mađarsko-hrvatske odnose i što su njihovi prioriteti?

Mađarska i Hrvatska imaju nekoliko važnih zajedničkih interesa. Hrvatska je, naravno, sada zaokupljena ulaskom u EU, mi nastojimo do kraja ove godine završiti pregovore, a onda u jednom postupku ratifikacije do 2012. godine, negdje početkom godine, postati punopravni članovi. Pri tome nam je Mađarska od samog početka naših nastojanja bila uvijek na pomoći i tu smo zahvalni svim onima koji su u Mađarskoj. I mađarskoj vladi, parlamentu, predsjedniku Republike koji su nam u tome pomagali. Mađarska će biti i predsjedavajuća u EU, i tu očekujemo nastavak te pomoći. Osim toga našeg strateškog cilja nas povezuju i manjine. Manjine su blago i bogatstvo svake države prema tome mi zajedno i naše države podrazumijevamo da je zajednički interes da hrvatska manjina u Mađarskoj i mađarska manjina u Hrvatskoj imaju sve mogućnosti vlastite nacionalne afirmacije i sudjelovanja u političkom životu svake od zemalja.

Osim toga, naravno, tu je i gospodarska suradnja. Ta gospodarska suradnja je danas posebno važna zbog krize u kojoj se nalazi praktično cijela Europa, rekao bih i dobar dio svijeta. Posebno i Mađarska i Hrvatska imaju gospodarskih problema i suradnja je tu jedan od onih motora koji u obje zemlje mogu pomoći da se iz krize izađe što brže. Ima i nekoliko vrlo specifičnih područja gospodarske suradnje, to je suradnja na energetskom planu i infrastruktura je tu kao jedna od zanimljivih investicija i, naravno, ima i regionalni pristup koji nije samo politički, jer stabilnost u regiji je iznimno važna i radi sigurnosti i radi gospodarstva, nego i na jednom užem planu. Primjerice Dunavska inicijativa je nešto iznimno interesantno i Hrvatskoj i Mađarskoj, ali i oni projekti koji zapravo Hrvatsku i Mađarsku čine partnerima na području transporta, komunikacije, turizma i drugih zanimljivih gospodarskih područja.

Po Vašem mišljenju kako definirati strategiju brige o Hrvatima izvan Hrvatske?

Mislim kako se mora jasno postaviti kako je hrvatski interes da se očuva hrvatska kultura i identitet u svim onim zemljama gdje postoji hrvatska manjina. Mi imamo i specifičnu situaciju u Bosni i Hercegovini gdje imamo veliku hrvatsku populaciju koja nije manjina, koja je konstitutivan narod u BiH. Dakle to je jedan specifičan odnos, njega sada ostavimo sa strane. Mislim da je vrlo važno da komu-

nikacija s manjinama, posebno kada je riječ o financijskoj pomoći i suradnji, bude transparentna, dakle da postoje jasna proračunska sredstva gdje će se, zapravo, nekim natječajem doći do najkvalitetnijih i najboljih programa, gdje bi se, naravno, respektirala i pravedna distribucija sredstava s obzirom na pojedine zemlje, ali gdje bi i kvaliteta programa trebala imati važnu ulogu.

Susreli ste se s predstavnicima Hrvata u Mađarskoj, o čemu se razgovaralo, iza zatvorenih vrata, bar za nas?

Pa vrlo je relativno reći da su vrata bila zatvorena, više je to bilo u tehničkom smislu, a ne u smislu neke tajnovitosti. Iznimno mi je važno kao predsjedniku Republike da se politika prema manjinama ostvaruje. Bio sam u Sloveniji, Austriji i susreo se i s tamošnjim Hrvatima, prema tome ovo je i nastavak te politike jer je dužnost predsjednika republike da skrbi o položaju manjina i da bude informiran o onome što se događa. I to je glavni cilj bio i ovih današnjih razgovora

Uvijek ima nekih problema, ali koliko vidim, položaj hrvatske manjine u Mađarskoj je kvalitetan. Mislim da i Hrvatska i Mađarska brinu o hrvatskoj manjini u Mađarskoj kao što i Hrvatska brine o mađarskoj manjini u Hrvatskoj.

Razgovarali smo o tome koje su aktivnosti i kakva je pozicija Hrvata u Mađarskoj i koji su problemi. Sudeći po iznesenim problemima, to su zaista, uglavnom bih rekao, problemi tehničke i financijske prirode, što nije čudo za vrijeme u kojem živimo. Ono što je jasno, tu su neki projekti koji su započeti, a nisu realizirani, bilo bi dobro da se realiziraju, ja ću se osobno založiti za to. Bilo je riječi o kazalištu u Pečuhu, o hrvatskim školama, razgovaralo se o inicijativama koje na neki način još više afirmiraju hrvatsku zajednicu ovdje u Mađarskoj. Mislim da je riječ o onim događajima i onim situacijama koje su, zapravo, redovite. Politika je afirmativna i u Mađarskoj i Hrvatskoj, ali naravno je i pitanje volje i sredstava da se uloži neki euro ili kuna više nego dosada u te projekte.

U razgovorima i s predsjednikom Sólyomom i s predstavnicima Hrvata bilo je riječi o bunjevačkom problemu i neriješenom parlamentarnom zastupstvu Hrvata u Mađarskoj?

O tome se, naravno, razgovaralo. U prvom redu jasno je da je hrvatski identitet nešto što je na neki način nedjeljivo. Naravno, netko može biti Bunjevac. Ali mnogi su mi rekli: Ja sam Bunjevac, ali sam i Hrvat. Mislim da taj

hrvatski identitet mora ostati neupitan, i pripadnost manjini je pripadnost hrvatskoj manjini. Mislim da je to jasno i političkim vlastima u Mađarskoj. S druge strane bilo je i razgovora i o političkoj zastupljenosti Hrvata. O tome sam razgovarao i s predsjednikom Republike i rekao mi je da i on osobno podržava parlamentarnu zastupljenost, ali postoje određeni ustavnopravni problemi koje treba riješiti, za što je rečeno da će ta inicijativa biti razmatrana i da će se naći neko zadovoljavajuće rješenje, možda već u narednom ciklusu izbora.

Smatrate li da je Hrvatska na kraju puta prema EU?

Svugdje gdje sam bio dosada, a išao sam zaista tamo gdje se promovira hrvatska europska politika, svugdje sam naišao na razumijevanje i optimizam da su ciljevi koje smo zacrtali, da pregovori budu završeni ove godine, a proces ratifikacije i formalnog pridruženja EU završi 2012. godine, realni planovi. Pri tome smo i mi u Hrvatskoj svjesni kako do toga neće doći samo po sebi. Od nas se očekuju reforme, posebno 23. poglavlje pitanja pravosuđa, javna uprava, tu su i određeni problemi s Haškim sudom, manjinske politike i borba protiv korupcije i gdje Hrvatska treba pokazati dodatni napredak ja sam siguran da će hrvatska vlada koja je započela reforme primjerene onome što se očekuje od nas, to i ostvariti i da ćemo završiti pregovore na vrijeme i ući u EU u rokovima koje sam naveo.

Recite nam nekoliko riječi o ovoj zanimljivoj inicijativi trilateralnog sastanka pokrenutoj danas u Budimpešti?

Naravno da je zanimljivo. Već dugo na neki način se pokušavaju ili se žele potaći inicijative da se prevladaju određene barijere u komunikaciji u regiji, naravno, ja ću vrlo specifično reći između Hrvatske i Srbije iako bih rekao da nije samo ta jedna teška povijest koja nas opterećuje razlog. Mislim da tu postoji dobra volja svih strana. Tu je dijelom možda i problem ili čak bih rekao ponajviše problem Kosova koji se pojavio i činjenica kako je Hrvatska priznala Kosovo s tim nekim važnim za Srbiju s važnim simboličnim problemima. Naravno, taj problem trebamo nastojati otkloniti. Mislim da je bilateralna ili trilateralna suradnja nešto što je dobra inicijativa. Dugo se već razmišlja što i kako; i ova inicijativa predsjednika Sólyoma je dobro došla.

Završni koncert u ciklusu koncerata Budimpeštanskoga gudačkog orkestra posvećenih hrvatskomu skladatelju Luki Sorkočeviću

U Mađarskoj akademiji znanosti 6. ožujka 2010. godine održan je završni koncert u ciklusu koncerata Budimpeštanskoga gudačkog orkestra posvećenih hrvatskomu skladatelju Luki Sorkočeviću. Sva četiri koncerta održana su pod pokroviteljstvom Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti, pred prepunom dvoranom Mađarske akademije znanosti.

Naime poznati ansambl Budimpeštanski gudači, uz potporu Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti, priredio je ciklus od četiri koncerta na kojima su predstavljeni svih osam simfonija istaknutoga dubrovačkog skladatelja Luke Sorkočevića. Veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj Ivan Bandić u svome prigodnom obraćanju govorio je o životu i radu Luke Sorkočevića zatvorivši time i ciklus koncerata posvećenih djelu toga velikog hrvatskog skladatelja. Zahvalio je Budimpeštanskome gudačkom orkestru, Mađarskoj akademiji znanosti i Gradu Budimpešti koji su dali potporu koncertima i time pridonijeli promicanju hrvatske kulture u Mađarskoj. Na koncertu 6. ožujka Budimpeštanski gudački orkestar izveo je Sorkočevićeve

Simfonije br. 2 i br. 7 u G-duru, koncert za flautu u d-molu C. Ph. E. Bacha i koncert za flautu i harfu W. A. Mozarta. Solisti su bili priznati mađarski flautist Béla Drahos i harfistica Andrea Vígh. Suvremeni skladatelj Zoltán Kovács dirigirao je izvedbom svoje skladbe Osmajka (inspirirane bajkom Alberta Wassera, koju je uza zvukove glazbe čitao poznati dramski umjetnik László Helyey). Ovo je šesta skladba koju je Kovács skladao specijalno za Budimpeštanske gudače. Publika je s oduševljenom reakcijom i gromoglasnim pljeskom zadržala glazbenike na pozornici umalo sat vremena dulje od predviđenoga.

uredništvo

Mjesec hrvatske kulture u Békéscsabi

Izložba Suvremeni hrvatski nakit

Nakon svečanog otvorenja 26. veljače kada je ansambl Kazališta Jókai premijerno izveo predstavu *Trenk, iliti divlji baron*, autorskog trojca Tahir Mujičić–Boris Senker–Nino Škrabe, na mađarskom jeziku, Mjesec hrvatske kulture u Békéscsabi obogaćen je i jednom izložbom.

Pod pokroviteljstvom Veleposlanstva u Budimpešti i Ministarstva kulture Republike Hrvatske, u Županijskom kazalištu Jókai u Békéscsabi, 8. ožujka, u nazočnosti veleposlanika Ivana Bandića, otvorena je izložba Suvremeni hrvatski nakit. Veleposlanik Bandić tom prigodom reče: Komadić Hrvatske sada je dopreo do srca Bekeške županije. Voditelj predstavništva Hrvatske turističke zajednice u Budimpešti oživio je osam stoljeća suživota Hrvata i Mađara u zajedničkoj državi. Marin Skenderović, pozivajući u Hrvatsku, reče: «Ne samo na jadranskoj obali nego i u dijelovima kontinentalne Hrvatske Mađari se mogu osjećati kod kuće». Zahvalivši gostima, ravnatelj Kazališta Jókai Péter Fekete ukazao je i na Dan žena, kada je izložbu preporučio ženskoj publici.

Izrada nakita u Hrvatskoj ima dugu i bogatu tradiciju koja se nastavlja i u današnjem, suvremenom izričaju. Ova izložba predstavlja vrhunske domete suvremene produkcije hrvatskog umjetničkog nakita i autore koji su prepoznati i u domovini i u inozemstvu. Izložene radove osobito karakterizira sloboda kombinacije materijala te isprepletenost urbanog i tradicijskog.

Ova izložba predstavlja radove 16 autora suvremenoga hrvatskoga nakita (Lazer Rok Lumezi, Vera Dajht Kralj, Boris Pokos, Zlatko Odrčić, Mario Beusan, Stjepan Balja, Davor Šuk, Eva Lumezi Šimatović, Karolina Pernar, Max Škledar, Eta Linčir, Boris Borović, Rea Boschi Gogolja, Mara Fabijančić Borović, Luka Petrinjak, Nenad Roban).

Formirana je 2007. godine i otada je bila predstavljena u Češkoj, Slovačkoj, Finskoj i Austriji. Nositelj je izložbe Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, a autore i djela odabrala je Ariana Kralj, upraviteljica Glipoteke Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. U popratnom katalogu predgovor je napisao ministar kulture Republike Hrvatske mr. sc. Božo Biškupić.

U 2008. godini izložba je gostovala u Pragu, Bratislavi, Helsinkiu i Innsbrucku, 2009. u Rimu, a 2010. u Pečuhu i Baji. Izložba Suvremeni hrvatski nakit u Galeriji Vigadó bit će otvorena do kraja mjeseca, a zatim seli u Suboticu.

Nakon otvorenja izložbe, ansambl Kazališta Jókai izveo je predstavu *Trenk, iliti divlji baron*, spomenutog autorskog trojca, na mađarskom jeziku, koja je na repertoaru do kraja ožujka.

Stipan Balatinac

Trenutak za pjesmu

Ivan Tomičević

Proljetne minijature

Bijele glave
visibaba prkose
bjelini mraza.

Opet sniježi?
Ne, vjetar je rasuo
cvijeće trešnje.

Kroz prozor sobe
vjetar je unio u
kuću proljeće.

Veoma dobro posjećeno predstavljanje Šarošćeve knjige u Daranju

Pretprošle godine ukazala mi se prilika da upoznam znatizeljnu publiku u Daranju, naime pozvan sam da govorim o svojim znanstvenim istraživanjima. Prije nekog vremena poziv predsjednika mjesne Hrvatske samouprave Ladislava Vertkovcija upućen je Đuri Šarošću da predstavi svoju novu, dvojezičnu knjigu *Slaveni u Zadunavlju prije dolaska Mađara i za vrijeme Arpadovića*. Bili smo počašćeni neočekivanim odazivom mještana. Na predstavljanje došli su naši Hrvati iz Barče, čak i udaljenijeg Šeljina... S obzirom na mješoviti sastav okupljenih, autorovo i promotorovo izlaganje bilo je na mađarskom jeziku.

U podravski Daranj nadomak Barče, kamo stižemo autom iz smjera Sigeta, putujem s gospodinom Đurom Šarošćem, mojim starim znancem s kojim sam još davnih sedamdesetih godina prošlog stoljeća pohodio hrvatska naselja zapadno od Barče, kamo je nakon nekog vremena krenula mala ekipa dobrovoljnih sakupljača folklornoga blaga da spasi ono što se je još spasiti dalo. Mogao bih reći da Daranj za mene nije nepoznat, naime odrastao sam u Lukovišću, svega desetak kilometara od tog čisto mađarskog sela gdje se s vremenom nastanilo trinaest hrvatskih obitelji iz susjednih podravske naselja. Kroz Daranj još nas je kao školarce vozio seoskim kolima i moj djed koji je morao ići u «pošpon» (obvezni prijevoz kolima) na pregled pluća u Barču, a poslije već kao student, sudionik skupa etnoloških istraživača u Jegerseku, odnosno kao vojnik stigavši na daranjsku željezničku postaju, put prema jugu, u kasnim satima, čovjek je trebao nastaviti pješice, izdajući samom sebi koman-du: „Put pod noge!“, i u sitnim satima već sam bio u domu svojih roditelja. No toliko nostalgичnoga sjećanja da mi bude ipak dopušteno ovom prigodom.

Kiša štrca, odnosno ovdje «štrka»... U knjižnici mjesne škole bit će održan zakazani sastanak kamo stiže i predsjednik mjesne Hrvatske samouprave Ladislav Vertkovi, moj bivši razredni drug od osnovne škole pa do budimpeštanske gimnazije na Trgu ruža. Pitam ga za aktivnosti. Iznosi mi sljedeće: 18. travnja mjesno društvo putuje u Zagreb i okolice na izlet, te je predviđeno hodočašće u Međugorje, jednog dana – Gospina blagdana. Održat će kuglački kup u Barči skupa s Đurđevčanima iz Hrvatske. U kolovozu održava se Dan sela i Hrvatski dan, te se pripremaju za Susret Hrvata u Mađarskoj, bit će sudionici Županijskog dana nacionalnih manjina. Održava se i Kup podravskih ribiča, gdje će se natjecati s pecarošima iz susjednog Ferdinandovca, s one strane Drave, a riba će se loviti, naravno, u vodi ove zajedničke nam rijeke. Ugodno mi je čuti da 16 odraslih osoba pokazuje interes za učenje hrvatskoga jezika. Tečaj vodi profesorica Anica Popović, sastaju se svakog petka. Čini mi se da su to bogati sadržaji koji ohrabruju i jačaju nastojanja, svijest, upućenost jednih na druge, pružanje uzajamne pomoći ove male hrvatske zajednice.

Ipak da se vratimo samoj priredbi održanoj 2. ožujka u Daranju!

Nije to prva, a prema najnovijim informacijama, ni posljednja knjiga osamdesetogodišnjaka, zaslužnog muzeologa, etnologa i povjesničara dr. Đure Šarošća, naime na pomolu mu je nova knjiga o šokačkim Hrvatima. Šarošćac je dosada objavio znatna djela o tekstu i narodnoj nošnji Hrvata, Srba i Slovenaca, pisao o prošlosti pečuških Hrvata, posebno baranjskih, bosanskih Hrvata. No ovo novo dvojezično izdanje može biti poticaj za nastavak daljnjih lingvističkih, povijesnih i inih istraživanja, naime brojnih toponima slavenskog podrijetla nema samo u Zadunavlju, nego će se oni naći i na drugim mađar-

skim prostorima. Nažalost, istraživači raspolazu oskudnim podacima iz raznih kronika, tako da i nadalje istraživanje problematike slavenskog življa na tim panonskim prostorima, od šestog do devetog stoljeća, bit će velik izazov, poglavito sada kada su arheolozi u Zalaváru, nedaleko od Balatona, tj. u nekadašnjemu Mosaburgu, iskopali i ostatke dvije crkve (jedna je bila katedrala i hodočastište) i na crijepu pronađena su upisana slova ćirilicom (ili, možda, glagoljicom? – bila su to i ostaju hrvatska pisma, uz latinicu).

Đuro Franković

Dvojki Ivan i Goran Škrapić prošli misec su svečevali prvo ljeto žitka u Petrovom Selu

Svečani program u čast Ugarske revolucije 1848.

Fotoizložba za 800. obljetnicu Kemlje, predaja odličja „Za Kemlju”

Lip svetak smo imali u Kemlji 15. marcijuša, u pondiljak. Pri spomeniku je načelnica Zsuzsanna Balsay pozdravila nazočne i govorila u čast junakov Ugarske revolucije 1848. Potom je jačkarni zbor Mali Dunaj jačio domoljubne jačke. Zatim su sve mjesne civilne organizacije položile vijenac pred spomenikom. U peti ura je počeo svetačni program u kulturnom domu kade je pred kratkim otvorena fotoizložba o staroj Kemlji, pokidob ovo ljeto svečujemo 800. jubilej postojanja našega sela, zato i imamo cijelo ljeto lipe šarene programe. U okviru kulturne priredbe nastupile su sve naše grupe sela, a KUD „Kemene“ je predstavio prigodni kazališni kusić o svetku. Jačkarni zbor Mali Dunaj uz hrvatske je jačio i ugarske pjesme, a KUD Konoplje je s novom koreografijom oduševio publiku. Nimški zbor takaj nas je dvojezično pozdravio. Harmonikaši su zatvorili cjelovečernji program.

I ljetos je predana odlikovanja „Za Kemlju”, kojega su trimi dostali: Gábor Grundter, Antal Krankovits i mladji László Krankovits. Oni jako čuda djelaju za naše selo; Gábor pomaže pisati naticanja va seli, on je harmonikaš i član nimškoga zbora. Antal je stolar i va seli načinji sve ča je iz driva i za društvenu potrebu, on je takaj i harmonikaš i član nimškoga zbora. László je od ditinstva ognjogasac, piše naticanja i neumorno djela za naše junake ognja. Kad je u selu priredba, on drži inspekciju. Svim odlikovanim aktivistom čestitamo!

Marija Nović-Štipković

Kemlja ljetos svečuje 800. jubilej postojanja

Hrvatski dan u čepreškoj osnovnoj školi

Jačkarni zbor Janković

Po prethodnom planu Osnovne škole „Dr. Jánosa Horvátha Csepregia”, 5. marcijuša, u petak, bi službeno bila potpisala suradnju sa sličnom hrvatskom školom iz Delnica, no do ove službene ceremonije, nažalost, ovput nije došlo. Dotičnim gradom je Čepreg blizu deset ljet jur u partnerstvu, u kojem povelivanju mjesna Hrvatska manjinska samouprava ima nezanemarene zasluge. Nje peljačica Marija Kralj s oduševljenjem me je informirala da dosadašnje gradske kulturne sadržaje bi htile proširiti i obrazovnim programi. U petodnevnom školskom svečevanju je Hrvatski dan obilježen prez hrvatske delegacije, ali je predstavljena sva ona vridnost na što moru biti gizdavi Hrvati u cijeloj okolici.

Čepreški Hrvati prvi put su se prikazali većinskomu narodu da organizatori ovoga programa nisu bili oni sami. Njev Mišani

jačkarni zbor Janković lani je svečevao peto ljeto zborovnoga jačenja, pod dirigiranjem Sabine Balog, mlade pedagoginje iz Unde. Hrvatski jezik mladjoj generaciji podučava Židanka Kristina Pantoš ka s čepreškimi divičicami zavježba i popularne hrvatske pop-rock pjesme. Iz toga repertoara je izveden jedan dobar dio. Židanski bečari i sad nisu razočarali simpatičare tamburaške glazbe ter su morali veljek repetu osigurati nazočnim iz ugodne muzike, ki su pravoda burnim aplauzom zahvalili produkciju. Terika Kiss je dopeljala svoje školare tančoše iz Unde i Horpača ki su s velikim uspjehom izveli hrvatske dičje igre. Organizatori su po očaravajućem otpodnevu obećali da će hrvatski dan i dojuče ljeto imati svoje mjesto u školskom okviru.

-Tiho-

Hrvatska mladina je recitirala i pjevala pjesme

Volje ima u Petribi

Hrvatska manjinska samouprava u Petribi i Kulturno društvo „Petripske ružice» obilježili su Dan materinskoga jezika. Čaba Prosenjak, predsjednik manjinske samouprave, istaknuo je značenje materinskoga jezika, nakon čega se razvila rasprava o uzrocima asimilacije, o načinu njezina sprečavanja. Petripski su Hrvati potkraj prošle godine utemeljili kulturno društvo.

Članovi Društva razgovaraju o asimilaciji

U naselju je već u sedamdesetim godinama prošloga stoljeća ukinuta osnovna škola u kojoj je bilo i hrvatske nastave, pa su djeca u ondašnjim prilikama trebala pohađati beče-helsku osnovnu školu, gdje nije bilo hrvatske nastave, time se i značaj hrvatskoga jezika znatno smanjio u naselju, kazao je načelnik Jože Kranic. Nakon društvenih reformi kada je izgrađena asfaltna cesta između Pustare i Petribe, petripska se samouprava povezala s mlinaračkom osnovnom školom, no dugogodišnja navika putovanja u Beče-hel nije se mogla promijeniti kod roditelja iako i danas ima jedno dijete koje pohađa serdahelsku školu. Među mladeži gotovo već nema nikoga tko govori hrvatski.

Stariji članovi kulturnog društva još dolično poznaju zavičajni govor koji su još naučili u rodnoj kući, no kako rekoše, i njima je sve teže očuvati materinski jezik. Udomaćila se loša navika da se govori poglavito mađarski, naime uvijek ima nekoga u društvu tko ne razumije hrvatski. Svi koji su nazočili obilježavanju izrazili su želju za usavršavanjem svog jezika preko tečaja. Načelnik je obećao da će ga organizirati bude li uspješan natječaj koji je samouprava predala.

Petripčani su u posljednjih godina započeli aktivnije djelovati na polju hrvatske kulture. Utemeljili su Kulturnu udrugu «Petripske ružice». Za njezina predsjednika izabrana je Tünde Seker, za dopredsjednika Lajoš Jakopanec, za voditeljicu financija Silvija Kramarić, a članovi predsjedništva su još Žolt Salai i Marija Tihanji. Među ciljevima su naznačili gajenje hrvatskoga jezika i kulture.

Dvoje mladih, Kinga Kramarić i Blaž Bognar, koji rado pjevaju sa starijima

Dvadeset članova svakog tjedna imaju probu pod vodstvom učitelja glazbene umjetnosti Ferenc Németha. Članovi društva često sudjeluju na hrvatskim priredbama u regiji, bili su na susretima zborova, na Pomurskom fašniku, odlaze na mise na hrvatskom jeziku i pjevaju crkvene pjesme. U veljači su organizirali bal u mjestu, koji je bio vrlo uspješan. Manjinska samouprava objeručke pruža pomoć društvu, lani je dala sašiti narodnu nošnju za članove, a obećala je pomoći i ove godine. Predsjedništvo je puno planova, nastoje obnoviti stare hrvatske običaje i prikazati ih starijim naraštajima. U buduću žele učvrstiti veze s prijateljskim KUD-om «Katruže» iz Ivanovca.

Beta

TROGIR – Kako je za Radio Croatia izjavio gradonačelnik Trogira Damir Relja, prilikom svoga nedavnog posjeta XI. okrugu grada Budimpešte, Trogir u Mađarskoj ima veze s više gradova. Tako s Harkanjem, XI. okrugom i Hajdúböszörményem. Tijekom ove godine Trogir će imati uspostavljenu prijateljsku suradnju s osam europskih gradova, koji su iskazali interes za potpisivanje Ugovora o partnerstvu. Već je ta suradnja uspostavljena s njemačkim Vaterstettenom, a nakon tri godine obnavlja se ugovor s francuskim Sarlatom te budimpeštanskim XI. okrugom. U planu je i suradnju Trogira i praškoga 5. okruga. Prilikom posjeta XI. okrugu Damir Relja razgovarao je o potpisivanju ugovora o prijateljstvu s Hajdúböszörményem i Harkanjem. Interes za potpisivanjem povelje o prijateljstvu iskazali su još talijanski grad Porto Sant Elpidio te ukrajinski Užhorod. Relju je primio gradonačelnik XI. okruga Gyula Molnár. U okrugu djeluje i Hrvatska samouprava na čelu s predsjednicom Anicom Petreš Németh i zastupnicima dr. Dinkom Šokčevićem, Nikolom Némethom, gospođom Filipović i Šimonom Štipkovićem. Gradonačelnik Relja ističe kako je Trogir zbog svoje bogate kulturno-povijesne baštine zbog koje je uvršten u UNESCO-ov registar svjetskih spomenika kulture, ali i prirodnog smještaja i potencijala koje može dati na polju turizma, iznimno zanimljiv, pa su to najvjerojatnije i razlozi uspostave prijateljstva. Doznajemo kako spomenuti gradovi žele surađivati na polju gospodarstva i turizma, urbanis-tičkog razvoja, kulture, športa, prosvjete, u radu s mladima, te nude potporu na polju ulaska Hrvatske u Europsku Uniju. Trogiru pak trebaju iskustva inozemnih partnera. Dodao je kako će suradnja sa spomenutim gradovima itekako pomoći u radu Razvojne agencije za turizam koja se za mjesec dana osniva pri holdingu, a koja će se baviti unapređenjem turizma na području grada Trogira.

PEČUH – Početkom lipnja priredit će se Festival Dunav u organizaciji Parka prirode Kopački rit, a na proljeće će biti održana međunarodna izložba „A chance for the Blue Danube”, zaključili su sudionici radne grupe Danuba Parks koji su sastanak imali u Parku prirode Kopački rit. Razgovaralo se uza sudjelovanje petnaestak stručnjaka iz šest zemalja, među njima i iz Mađarske, o proširenju i unapređenju turističke ponude u grani ekološkog turizma te o razvoju infrastrukture potrebne ljubiteljima vodenih tura. Sudionici skupa posjetili su i područje Beda-Karapandža, i Park prirode Kopački rit te Muzej bijelih roda u Kuljketu, donosi portal Nacionalnog parka Dunav-Drava.

Dani hrvatskoga jezika u Serdahelu

Dani hrvatskoga jezika održani od 8. do 19. ožujka u Hrvatskoj osnovnoj školi «Katarina Zrinski» u Serdahelu nudili su sadržaje raznim naraštajima, od učenika nižih razreda do umirovljenika. U okviru niza događanja priređeno je učenje kajkavskih brojalica, ručna radionica, književna večer i novinarska radionica Hrvatskoga glasnika.

Kao što je Deklaracija o nazivu i položaju hrvatskoga jezika početak Hrvatskoga proljeća, tako su u serdahelskoj osnovnoj školi Dani hrvatskoga jezika prvi počeci njezina obilježavanja. Zahvaljujući knjižničarki mjesne osnovne škole Eriki Balažin Meggyesi, spomen na Deklaraciju o nazivu i položaju hrvatskoga književnog jezika, koja je objavljena 17. ožujka 1967. g. u tjedniku «Telegramu», obilježena je i u ovoj našoj ustanovi.

Premda Deklaracija govori o književnom jeziku Hrvata, učiteljica Meggyesi svakako je željela u Dane hrvatskoga jezika utkati i kajkavsko narječje, koje je specifično za ovaj kraj, tj. na kojem se jeziku najbolje sporazumijevaju stariji naraštaji. Program je osmišljen tako da privuče pozornost na materinski jezik Hrvata, od nižih razreda škole do ljudi treće dobi, a zahvaljujući dobroj organizaciji, sudionika je bilo mnogo.

Osmog ožujka – brojalice i igre naših baka

«To ide v log...» i mnoge druge brojalice već su nepoznate djeci, znaju ih još stariji ljudi. To su učiteljice sabrale i zajedno učile s učenicima nižih razreda. Djeca su se upoznala s igrom «štubleki», «šišmiš», saznali da je «gankanje» škola skakanja, te druge zanimljivosti iz života djece svojih starih roditelja.

Devetog ožujka – ručna radionica, izrada cimera

Omiljeno je zanimanje kod osnovnoškolaca izrada raznih ručnih radova. Nastavnici te ustanove pred Božić i Uskrs uvijek organi-

Družina novinarske radionice

ziraju radionice na kojima se djeca upoznaju sa starijim običajima i tradicijama. Izrada cimera, odnosno papirnih cvjetova od krep-papira bio je običaj za vrijeme svadbe. To je ispričala djeci Mlinarčanka Eržika Kőrösi, koja još uvijek vješto izrađuje cimere. Nekada su to stavljali na svadbeni stol, na zastavu... Učenici s pomoću tete Eržike izrađivali su karanfil, šipek ruže, fijolice, đurđice i druge cvjetove.

Sedamnaestog ožujka – Rječnik pomurskih Hrvata u praksi

Jedinstveno je bilo predstavljanje rječnika autora dr. István Nyomárkaya, dr. Đure Blažeke i dr. Erike Rac, što je knjižničarka zanimljivo pripremila. Prethodno su učenici šestog, sedmog i osmog razreda istraživali

značenje nekih domaćih riječi, rečenica, koje se još čuju u obitelji, npr. «Hodi sim, klin-čec!», «Poslušni mamo! Drugač te bom kaštigoval!», «Bogaraša ti! Da ti išče!» itd. Riječi koje nisu razumjeli, pojasnili su pomoću rječnika. Autorica dr. Erika Rac također se pripremila sa zadacima za publiku, među kojima su sjedili osnovnoškolci, srednjoškolci, odrasli i umirovljenici. Trebali su objasniti neke izreke, primjerice «Pove kak Belezančan kravam», «Za jen bataljon si skuhal». Došle su na vidjelo i razlike u izgovoru između raznih naselja, npr. «Bog ti pomoz!» ili «Bog ti pomori!». Starija publika bila je čak i na pomoći u daljnjem sakupljačkom radu autorice.

Devetnaestog ožujka – novinarska radionica Hrvatskoga glasnika

Naš je tjednik jedan od glasila koji ima veliku ulogu u očuvanju i njegovanju hrvatskoga jezika, stoga je uvršteno predstavljanje Hrvatskoga glasnika i novinarska radionica. Suradnica tjednika Bernadeta Blažetin govorila je učenicima viših razreda o načinu izlaženja tih novina, o vlasnicima lista, o Izdavačkoj kući Croatica, o nakladi, te kako se sastavljaju novine, nakon čega je slijedio kviz o naučenim podacima preko slaganja naslova, mozaičkih slika i križaljka. U okviru natjecanja nastale su i novinarske radionice. Svaka je družina bila jedno novinarsko uredništvo s glavnim, grafičkim urednikom, novinarima i fotografom. Djeca su se vješto snašla u svojoj ulozi, o čemu ćete moći čitati na našim «Malim stranicama».

Sudionici književne večeri

Natjecanje u kazivanju stihova u martinačkoj školi

Kao svake, i ove je godine održano školsko natjecanje u kazivanju stihova u Martincima. Na natjecanje se prijavilo 36 recitatora. Učenici su bili raspodijeljeni u tri kategorije: 1–2. razred s 13, 3–4. razred s 11, a 5–6–7. razred s 12 učenika.

Ocjenjivački sud imao je četiri člana: Ruža Hideg, ravnateljica škole, Emma Cserdi, okružna bilježnica u Martincima, Vera Kovačević, voditeljica dječjeg vrtića i Gabriel Barić, đakon, vjeroučitelj.

Nakon što je ocjenjivački sud poslušao

MALA STRANICA

Izradila: Dijana Kovačić
iz Ficehaza

sve recitatore, dugo su se savjetovali dok su donijeli konačne rezultate. U svakoj kategoriji bilo je prvo, drugo i treće mjesto, te posebna nagrada. U prvoj kategoriji: prvo mjesto postigla je Regina Varnai, na drugom je mjestu završio Oliver Varnai, a treće mjesto postigao je Petar Ivanac. U toj kategoriji posebnu nagradu dobili su dvoje, i to: Klaudia Repa i Marjan Solga.

U drugoj kategoriji pobjednica je bila Eva Brezović, drugo mjesto je postigla Kata Horvat, a treće mjesto pripalo je Kingi Varga. Posebnu nagradu dobila je Inez Ronta.

U trećoj kategoriji prvo mjesto je postigla Dalma Kraner, drugo Reka Kestelji, a treće Dalma Kövesfalvi. U toj kategoriji posebnu nagradu dobila je Fani Justin.

Svi su sudionici dobili spomenicu, olovku i čokoladu. Čestitamo svima koji su recitali, posebno nagrađenima.

Mira Ronta
8. razred, OŠ Martinci

Agneza Kuštra, 7. razred, OŠ Martinci

Patrik Kuštra, 7. razred, OŠ Martinci

Crijež Bernadete Turul

Što mi nosi proljeće?

Zima je bila hladna i duga
s puno bijelog snijega.
Odjednom sunce zasjalo,
i snijeg je nestao.

Proljeće nam je došlo,
visibaba je isključala!
Rode nebom lete,
a pčele meda prave.

Uskrs nam kuca na vrata,
hoću li dobiti poklona?
Slatkiša, šarenih pisanica,
i mnogo poljevača?

Bernadeta Turul
učenica 3. razreda,
Serdahel

Bal Matice hrvatske Ogranak Pečuh

PETROVO SELO – Domaće igrokaz-ačko društvo se predstavlja aktuelnom komedijom ovoljetne kazališne sezone, za nastupom u Hercegovcu, Nardi, Gornjem Četaru, Budimpešti, Hrvatskom Židanu, konačno na petrovskoj pozornici, na vazmeni pondiljak. „Plavi miš“ u tri čini je djelo Carla Laufsa i Curta Kraatza, na hrvatski ga je presadio Štefan Geošić, režiserka je Ana Škrapić-Timar. Šalni igrokaz morete pogledati 5. aprila, u pondiljak, s početkom od 19 uri u mjesnom domu kulture.

KANIŽA – Pomurski Hrvati za vrijeme korizme pripremaju se u hrvatskome duhu. Kaniška hrvatska manjinska samouprava 26. ožujka organizira Križni put u Komaru (Homokkomárom) od 15 sati, što će ga predvoditi Blaž Horvat, rektor varaždinske katedrale. Korizmena događanja nastavljaju se 28. ožujka Susretom crkvenih zborova na kojem će se pjevati hrvatske korizmene i uskršne pjesme. Susret zborova započinje misom na hrvatskom jeziku u 15 sati u bolničkoj crkvi, a zatim će nastupiti zborovi iz Kerestura, Mlinaraca, Petribe, Pustare, Sepetnika, Sumartona i Kaniže. Sljedeći dan bit će posvećen šaranju pisanica u uredu hrvatske manjinske samouprave.

KERESTUR – Udruga za javnu prosvjetu sela Kerestura raspisuje natječaj za izradu novog logotipa. On treba simbolizirati djelatnosti udruge. Mogu se javiti osobe starije od 12 godina, mogu predati najviše dva plana logotipa. Radove treba izraditi na A/4 formatu s različitim tehnikama, može i na računalo. Uz rad treba priložiti i objašnjenje. Radovi se mogu predati do 4. travnja 2010. sa šifrom na adresu: Közművelődési Egyesület 8834 Murakeresztúr, Honvéd út 3. ili na e-mail: mk.falutv@gmail.com. Pobjedniku se dodjeljuje deset tisuća forinti. Detaljnije na web-stranici udruge: www.falutv.murakeresztur.hu.

ŠOPRON, KOLJNOF – Hrvatska manjinska samouprava grada Šoprona, Šopronsko hrvatsko društvo ter Društvo Hrvati vas srdačno pozivaju na korizmeni koncert gradskoga zbora Franjo pl. Lučić iz Velike Gorice 26. marcijuša, u petak, s početkom od 18 uri u šopronsku crkvu Svetoga Duha. Od 20 uri pjevački zbor jur u koljnofskom kulturnom domu jači hrvatske narodne pjesme.

STARIN – Tradicionalna priredba pod nazivom Podravsko proljeće održat će se u Starinu 15. svibnja. Kako saznajemo, nastupit će KUD Podravina iz Barče, Orkestar Biseri Drave iz Starina, Orkestar Vizin iz Pečuha, Pjevački zbor «Korjeni» iz Martinaca te KUD Martinci iz Martinaca.

I nakon pokladnog razdoblja organiziraju se balovi. Tako je Matica hrvatska Ogranak Pečuh svoj bal, kojim je okupila članstvo i brojne simpatizere, organizirala 5. ožujka. Oni su do posljednjega mjesta zauzeli prostor u Kući pjenušca u Pečuhu. Kako za Hrvatski glasnik naglašava predsjednik Ogranka Stjepan Blažetin, na susretljivosti kod bogatih nagrada za balsku tombolu naišli su kod Hrvatske državne samouprave, Hotela Fagus iz Šoprona, Generalnog konzulata Republike Hrvatske iz Pečuha te mnogobrojnih pojedinaca, članova Matice. Matica ima svoje profilirano članstvo, što se i vidi na njezinim priredbama i manifestacijama. Tako je to bilo vidljivo i na balu spomenutog Ogranka. Brojne goste do ranih jutarnjih sati zabavljao je Orkestar Podravka iz Martinaca. Društvo se skupilo i ovo je drugi Matičin bal u povijesti postojanja udruge, kazuje predsjednik Stjepan Blažetin. Atmosfera je dobra i opravdava naša očekivanja. Po svemu sudeći, i po današnjim rezultatima, bal ćemo organizirati i iduće godine. Bal je otvorio predsjednik Stjepan Blažetin najavivši Matičin Zbor u sastavu: sestre Dora i Mira Grišnik, majka i kći Marija i Ildiko Bošnjak te Milica Klaić

Taradija. Oni su svojim nastupom pobrali zasluženi pljesak. Među gostima mogli smo uočiti i predsjednika HDS-a Mišu Heppa, generalnu konzulicu Ljiljanu Pancirov u društvu djelatnika Generalnog konzulata, voditelja Kulturno-prosvjetnog centra „Zavičaj“ na otoku Pagu, Tibora Radića, novinare i urednike hrvatskih medija u Mađarskoj, zastupnike hrvatskih samouprava i brojne druge goste.

Glavnu nagradu na tomboli, osam dana, polupansion za dvije osobe, osigurao je HDS u „Zavičaju“. Ništa manje vrijedna nije bila tombola vikend u Hotelu Fagus u Šopronu, hotelu s četiri zvjezdice za dvije osobe sa svim popratnim sadržajima. Bilo je među tombolama niz knjiga i brojnih izdanja, cedjeka, paškoga sira, kalendara, košara s poklonima, vina poznatih hrvatskih i viljanskih, seksarskih vinara... Nemoguće je ovdje napomenuti sve pomagače i pokrovitelje. Važno je istaknuti kako su organizatori zadovoljni, a gosti obećali kako će se ponovno sresti s njima na sljedećem balu Matice hrvatske Ogranak Pečuh.

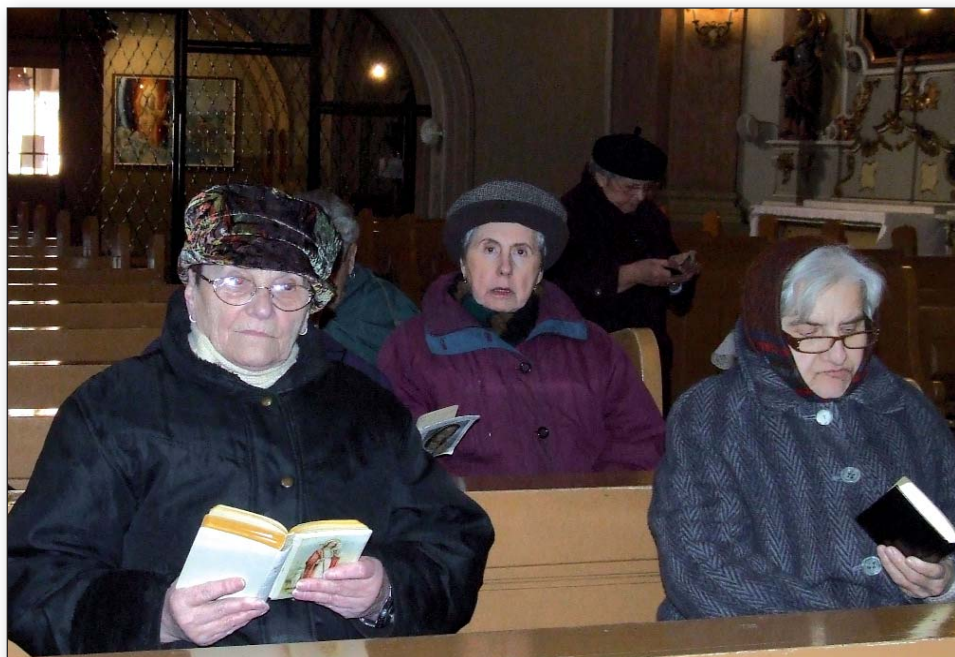
Branka Pavić Blažetin

Balu su pribivali i Mišo Hepp, predsjednik HDS-a, generalna konzulica Ljiljana Pancirov, prva konzulica Jadranka Telišman te konzulica za kulturu Katja Bakija

Pobožnost križnoga puta u Baji

Priprava za Uskrs, najveći kršćanski blagdan

U korizmeno vrijeme, ili vrijeme priprave za najveći kršćanski blagdan Uskrs, vjernici njeguju posebno lijepu pobožnost u spomen na Isusove muke, od trenutka kada njega osuđuju na smrt do polaganja njegova tijela u grob, pobožnost križnog puta koji se sastoji od četrnaest postaja. Za svaku postaju, u crkvama, svetištima ili drugim javnim mjestima, postoje ili se pak postavljaju slike ili kipovi s likovnim prikazima Isusove muke. Pobožnost potječe iz Jeruzalema, a nastala je tijekom hodočašća kada su vjernici obilazili mjesta Isusove muke. Križni su put promicali Sveti Franjo Asiški i franjevci, ali se pobožnost znatnije proširila tek u 18. stoljeću.

Pobožnost križnog puta na materinskom jeziku među bačkim Hrvatima njeguje se do danas. Primjerice u Santovu pobožnost križnoga puta u korizmeno vrijeme, po više nego stoljetnom ustaljenom crkvenom redu, održava se svakoga tjedna petkom popodne u tri sata naizmjenično na hrvatskom i mađarskom jeziku, već prema tome je li tjedan hrvatski ili mađarski, a pobožnost predvodi santovački župnik.

Skupina bajske Hrvata dugo godina pobožnost križnoga puta u korizmeno vrijeme održavala je svakog petka u kapelici na bajske Kalvariji. Prvi put ove godine pobožnost križnog puta u Baji održava se u župnoj crkvi Svetog Antuna Padovanskog, o čemu me je obavijestio dr. Ivan Vacić, jedan od najpobožnijih članova mjesne hrvatske zajednice.

Tako sam trećega korizmenog petka i sam sudjelovao pobožnosti križnoga puta u prekrasnoj barokno urešenoj župnoj crkvi Svetoga Antuna Padovanskog, nekadašnjoj franjevačkoj crkvi.

Nažalost, bajski Hrvati nemaju svoga hrvatskog svećenika, pa se snalaze sami kako

znaju. Stoga dio pobožnosti križnog puta, koje obično vodi svećenik, obavlja uvijek jedan od njih ili njih više naizmjenično. Još uvijek čuvaju stare bunjevačke molitvenike kojima se služe i prigodom pobožnosti križnog puta.

Teta Katica Karagić Jasenović redovito dolazi jer, kako kaže, dosta blizu stoji, ionako često ide u crkvu, a u korizmi obavezno. Na pitanje zbog čega ih je bilo svega desetak, i je li tako svaki put, ona uz ostalo reče: – Nažalost, rđavo je bilo i vrime dosad, a zato prija je više bilo. Sad stariji već ne mogu tako dolaziti ko prija, koji dalje stoju, nemadu ni zgodne autobuse da stignu ovamo. Oni stariji su bolje išli, ovi mlađi rade, na poslu su, ali budne da nas i više ima, kad kako.

Ali nije to uvijek tako bilo. Nekada ih je bilo mnogo više, a bilo je i drukčije.

– Nekada je to zdravo lipo bilo – dodaje teta Katica. – Ja sam iz Gare, onda je svako bio u crnim, vodio nas je svećenik, pa smo išli od postaje do postaje i molili, a danas smo stariji, bolesni, pa nam je sve puno teže.

Najvećim problemom smatra za vjerski život što imaju samu jednu misu mjesečno, s druge strane mnogi idu ma mađarske mise, što im je bliže i po vremenu pogodnije.

Jedan od najpobožnijih članova bajske Hrvata, profesor Živko Gorjanac raduje se što pobožnost križa prvi put obavljaju u nekadašnjoj franjevačkoj, hrvatskoj crkvi, gdje ima grijanja i rasvjete. Nažalost, budući da nemaju svećenika, pobožnost križnoga puta obavljaju sami bez svećenika, a uglavnom je više starijih, manje mlađih vjernika. Njega samoga svojevremeno je uvježbao pokojni bača Jozo Trskić, pa otada redovito dolazi na ovu korizmenu pobožnost. U korizmeno vrijeme okupljaju se svakog petka popodne u tri sata, a na Veliki petak dolaze

sat ranije, jer tada dolaze i mlađi članovi koji u tri sata pjevaju Muku i smrt Isusovu.

Kako dodaje, mjesečno imaju redovitu hrvatsku misu. Svake posljednje nedjelje u pola 10 služi fra Ivan Holetić iz Subotice, a zna se okupiti i 30–50 ljudi. Tako će biti i za blagdane, posljednje nedjelje. Na Cvjetnicu će biti miješana, dvojezična misa koju će predvoditi župnik Mathias Schindler na mađarskome, a vjernici će moliti i pjevati na hrvatskom jeziku, kada će se već po tradiciji pjevati Muka i smrt Isusova na hrvatskom jeziku.

Korizma je vrijeme razmišljanja o svome životnom putu i povezanosti s Bogom, a obavljanjem križnoga puta raskajanim srcem dobiti sve blagodati oprost i milosti kao i hodočasnici u Jeruzalemu.

Međutim korizma nas može potaknuti i na razmišljanje o položaju naših hrvatskih vjerskih zajednica, koje su brojčano sve manje, a prisutnost hrvatskoga jezika u crkvenim obredima i misama sve rjeđa.

Tekst i slika: S. B.

BUDIMPEŠTA – Mise na hrvatskom jeziku u crkvi Svetog Mihovila u budimpeštanskoj Vackoj ulici bit će: 4. travnja, Uskrs, vlč. Vencel Tot; 18. travnja, vlč. Arpad Horvat; 9. svibnja, vlč. Vencel Tot; 23. svibnja, vlč. Arpad Horvat; 6. lipnja, vlč. Arpad Horvat; 20. lipnja, vlč. Vencel Tot.

LUKOVIŠĆE – Lukoviščani se spremaju za proslavu proljeća u svome mjestu. Tako će 17. travnja prirediti priredbu «Proljeće uz Dravu» na kojoj će sudjelovati KUD Podravina iz Barče, Orkestar Biseri Drave iz Starina, Orkestar Vizin iz Pečuha, Pjevački zbor «Korjeni» iz Martinaca te KUD Martinci iz Martinaca.

LUKOVIŠĆE – Završnica Maloregijskog natjecanja za mlade talente pod naslovom Mlađi na podiju održana je u Daranju 27. veljače. Natjecatelji, s 24 produkcije, natjecali su se u četiri kategorije u završnici spomenutoga natjecanja. Plesači lukoviške plesne skupine Dinamyc Dance, formacija modernoga plesa, na spomenutom natjecanju osvojili su prvo mjesto u kategoriji „umjetnički pokret“, a Orkestar KUD-a Drava (sastavljen od učenika lukoviške škole) dobio je nagradu „Najomiljeniji izvođači Male regije“. Male plesače pripremile su: Greta Kolarić i Biserka Kolarić Bratner, a sa sastavom vježba glazbeni pedagog Tibor Kedves.

Rezultati Natječaja „Silvije Strahimir Kranjčević”

Hrvatska matica iseljenika obilježava 25 godina održavanja Natječaja „Silvije Strahimir Kranjčević”. U ovoj svečarskoj prigodi, Povjerenstvo u sastavu: Katica Ivanišević, predsjednica, Branka Kalogjera i Estela Banov, imalo je zadovoljstvo pročitati i vrednovati radove pristigle na Natječaj. To su radovi duboko utkani u društveni, ekonomski i politički život zemlje u kojoj hrvatski iseljenici žive iako je nostalgija za rodnim krajem još prisutna, posebice u pjesništvu. To je književnost sadašnjosti i budućnosti te uglavnom nema dileme identiteta. Mnogi od tih autora pišu i na jeziku svoje društvene sredine i svojim uracima pridonose stvaranju mostova među nacionalnim književnostima. Na Natječaj se javilo 14 autora, a desetero ih piše poeziju, koja predstavlja najčešće zastupljeni žanr u iseljeničkoj književnosti.

Među njima je i *Josip Mihović* iz Mađarske, iz Jegerseka (Zalaegerszeg) koji piše nadahnuo autobiografske priče dokumentarne vrijednosti. Prvu nagradu za poeziju: Rudolfu Miletichu iz SAD-a. On piše pjesme snažnih osjećaja pod utjecajem hrvatskih pjesnika (Kranjčević), ali i američkih pjesnika (Ginsberg). Prvu nagradu za prozu povjerenstvo je dodijelilo Rajku Ljubiću iz Srbije za kratku priču „Ja, mačak” u kojoj je duhovito i prikladno dječjem izražavanju opisao život čovjeka kroz govor jednog mačka. Uz narečeno dodijeljene su i plakete Hrvatske matice iseljenika podružnice Rijeka Ani Bačić iz Kanade za prozu i Adolfu Polegubiću iz Njemačke za poeziju.

Pozivnica

Zemaljsko društvo hrvatsko-mađarskog prijateljstva poziva sve predstavnike hrvatskih civilnih udruga iz Mađarske na

FORUM O PRIPREMAMA ZA MANJINSKE IZBORE

koji će se održati 16. svibnja 2010. (nedjelja) u Kapošvaru.

Organizatori mole zainteresirane da se jave na telefon / PC Fax: +3682526285 ili na telefone: +36209336922, +36209446428, odnosno na e-mail: omhbt.zdmhp@indamail.hu. predsjedništvo ZDHMP

ŠPORT

Europska prvakinja

Na Europskome bacačkom kupu održanom u francuskom Arlesu, Sandra Perković ostvarila je još jedan velik uspjeh. Pobjedila je u bacanju diska u konkurenciji mlađih seniorki do 23 godine, daljinom od 61,95 metara s kojom bi u konkurenciji seniorki osvojila srebrnu medalju. Dvadesetogodišnja Zagrepčanka, hrvatska prvakinja u bacanju diska, članica atletskoga kluba Dinamo-Zrinjevac, i nakon ovog natjecanja zadržala je prvo mjesto na svjetskoj rang-listi s nevjerovatnim hicem iz Splita od 66,85 metara. Sandra Perković 2007. godine osvojila je srebrne medalje na Mlađem juniorskom svjetskom prvenstvu u Ostravi (51,25) i Juniorskom europskom prvenstvu u Hengelou (55,42), aktualna je juniorska europska prvakinja iz Novog Sada 2009. godine (62,44). Na svome prvom seniorskom SP u Berlinu 2009. bila je deveta s daljinom od 60,77 metra, uz to najmlađa sudionica ne samo završnice nego i kvalifikacija.

Ljubičić prvi put osvojio Masters turnir

Hrvatski tenisač Ivan Ljubičić, prvi put u karijeri, osvojio je turnir iz serije Masters 1000, pobijedivši u završnici Indian Welsa, nadi-gravši domaćeg tenisača Andyja Roddicka sa 7-6(3), 7-6(5), u igri koja je trajala dva sata i osam minuta, uz 21 neobranjiv servis. Na putu do završnice Ljubičić je pobijedio drugog i trećeg igrača svijeta Novaka Đokovića i Rafaela Nadala.

Nakon veličanstvene pobjede, Ljubičić je na najnovijoj ATP ljestvici za 13 mjesta poboljšao svoj plasman, skočivši na mjesto 13. svjetskog igrača i tako se približio najboljemu hrvatskom tenisaču Marinu Čiliću koji je i dalje deveti.

Hrvatske streličarke osvojile europsko zlato

Pošto je u poluzavršnici pobijedila vrlo jaku Rusiju (227 : 225), a u završnici još jaču Italiju (227 : 226), Hrvatska ženska reprezentacija, u sastavu Ivana Buden, Lara Koller Fundelić i Tanja Zorman, u složenom luku osvojila je zlatnu medalju na 12. europskom dvoranskom prvenstvu koje je od 16. do 21. ožujka održano u Poreču.

Na Europskom prvenstvu, koje je održano u dvorani Žatika, sudjelovalo je 258 streličarki i streličara iz 32 europske zemlje.

Uz to u pojedinačnoj konkurenciji discipline složeni luk, Ivana Buden osvojila je i srebrnu medalju. U poluzavršnici pobijedila je Talijanku Lauru Longo (116 : 115), a u završnici izgubila od poljske streličarke Anne Stanieczek 109 : 111, čime je postala druga.

S. B.